

λικές μου, μās έπισεε μιά θροχή, και στάθηκα στην πόρτα του του του σαραγιου, οσο να περάσ' η θροχή' τι κάθεται, μαχαίρι τής σφαιγής, και δε σκώνεται να κόψει το λαιμό μου; - τότες σκώθηκε το μαχαίρι άπανωθιό της, και τ' άκόνι τό τράθησε πίσω. - Κι άνοιξ' η πόρτα και με τράθησε μέσα, και περδάτησα ολους τους όντάδες και πήγα και στον όντά του βασιλόπουλου κι είδα τό χαρτί, που είχε στο χέρι του, και τό άνάγνωσα' τί κάθεται, μαχαίρι τής σφαιγής, και δε σκώνεται να κόψει τό κεφάλι μου; - και σκώθηκε άπανωθιό της, και τ' άκόνι τής ύπομονής τό τράθησε πίσω. - Κι έκατσα τρεις έβδομάδες και τρεις μέρες χωρίς να κοιμηθώ, κι ύστερα πέρασα' η γύφτισσα, που έχει αυτός γυναίκα, άποκάτου άπ' τό παραθύρι, και τήν άνέθασα πάνω και τής είπα να κάτσει να φυλάξει δυό ώρες, κι αυτή έκατσε τρεις ώρες, και δε με ζύπνησε, και πήρ' αυτή γυναίκα τό βασιλόπουλο, και μέσα με 'κανε χννοθοσκού' πώς τό ύποφέρνει, μαχαίρι τής σφαιγής, εγώ να κάτσω τρεις έβδομάδες άπνη και να είμαι χννοθοσκού τώρα, κι αυτή η γύφτισσα να κάτσει τρεις ώρες και να γίνει αυτή βασιλοπούλα; 'Ακόμα στέκεσαι, μαχαίρι;» Τότες σκώθηκε τό μαχαίρι τής σφαιγής άπανωθιό της ψηλά πολύ, τ' άκόνι τής ύπομονής δε μπήρεσε να τό φτάκει μόνο τό κερί οδήστηκε ντίπου. Τότες τό βασιλόπουλο, που τ' άκουε, έκλαψε, έστάκισε τήν πόρτα κι έμπήκε μέσα, κι άρπάξε τό μαχαίρι, που πήγαινε άπανωθιό τής άρχοντοπούλας, και τήν πήρε και τήν έκανε γυναίκα του, και τή γύφτισσα τήν έκανε χννοθοσκού.

Γιώργος Ιωάννου, Παράμυθια του λαού μας,
Αθήνα 1990

Τά γραμμένα δέν είναι άγραφα

Μιά φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλέας και μιά βασίλισσα και δέν κάνανε παιδι. Μιά μέρα η βασίλισσα καθότανε στο μπαλκόνι κι είδε ένα άραπόπουλο. Τό φωνάζανε άπάνω και τής άρεσε αψηπνής. Είπε στο βασιλέα να τό κάμουν παιδί τους. 'Όπου δέχτηκε ο βασιλέας να τό κάμουν παιδί. Τό πήραν παιδι τους. Στα δυό χρόνια θρέθηκε κι η βασίλισσα γκαστριμένη και γέννησε κοριτσι. Μεγαλώσανε και τα δυό, τά πήγανε στο σχολειό και τά σπουδάσανε.

Σά μάθανε τά γράμματα και μεγαλώσανε, άρχισαν ν' άγαπιόνται τό κορίτσι και τό παλικάρι. Τά κατάλαθε η μητέρα. Είπε στον άντρα πώς αυτό κι αυτό άντρα, τά παιδιά μας άγαπιώνται. Συνεννοηθήκανε με τον άντρα της να στείλουνε τό παιδι στην 'Ιβρώπη, να του δώκουνε λεπτά μαζί του, να κáμει ό,τι θέλει. 'Όχι και να τό διώξουνε, με καλόν τρόπο να τό στείλουνε. Τό εφοδιάσανε από χρήματα, από ρούχα, άπ' ούλα, και του 'πανε του παιδιου, κι αυτό ήτανε σύμφωνο να πάει. 'Αλλά τό παιδι τά κατάλαθε αυτά. 'Εί τό ετοιμάσανε, τους άποχαίρησε τό παιδι, κι έφυγε. Του 'πανε όταν έφυγε: «Γιατί δι μου, να πάς να θρεις τό θεό και να του πεις' τά γραμμένα να είναι άγραφα;» Λέει τό παιδι: «Άαα!».

'Εφυγε τό παιδι. Πάει πάει πάει, θρρκε έναν πύργο. Βρήκε έναν πύργο, νόκτωσε, πάει και χτυπάει τήν πόρτα. Κατεβαίνει η δούλα, του λέει: «Τι άγαπάς; - Να μ' άφήσετε, λέει, να ζευακτώω. - 'Εγώ δέν κοτώ, λέει η δούλα. Να πάω να πώ τις κυράδες μου». Είκε τρεις κυράδες. Πήγε και τους τό είπε. Λέει: «'Ηρθε ένας άράπης, και θέλει να ζευακτώει εδώ. Δέν

έχει μέρος να μείνει». Είπαν αυτές να πάει να τον άρωτή-σει, πούθε έρχεται, πού πάει, τί άνθρωπος είναι. Κατέδρακε ή δούλα, τόν άρωτάει. Είπε: «Εγώ είμαι ζένος και πάω να θρώ τό Θεό να τού πώ τά γραμμένα είναι άγραφα;» Πάει άπάνω ή δούλα, τά λέει. Λένε: «Πίς του να 'ρθεί άπάνω». Πάει ή δου-λα, τού λέει, πηγαίνει άπάνω. Τού λένε αυτές: «Που πιάς; — Πάω να θρώ τό Θεό, λέει. — Τι να τότε κάμεις; Λένε αυτές: — Νά τού πώ, λέει, τά γραμμένα είναι άγραφα; — Δέν άρωτάς και γιά τ' έμάς, λένε, πού έχουμε μεγάλη περιουσία, και δέν μπορούμε να παντρευτούμε; — Θα τόν άρωτήσω», λέει.

Τόν κρατήσανε κεί, τού θάνανε τραπέζι κι έφαγε, τόν θάνανε κοιμήθηκε, τό πρωί ξύπνησε, τού φκιάσανε καφέ. Σκώ-θηκε αυτός, τίς άποχαιρέτισε να φύγει. Λένε αυτές: «Νά μην ξεχάσεις ν' άρωτήσεις και γιά μάς».

Έφυγε αυτός. Δρόμο παίρνει, δρόμο άφήνει, πάει πάει πάει, θρήκε μιά λίμνη. Καί μέσα άπ' τή λίμνη θάλει κι έθγαί-νε ένας άνθρωπος άπάνω κι έπεφτε πάλι κι έθγαίνε κι έπε-φτε κι ούλο αυτό γινότανε. Κάθισε τ' άραπόπουλο κεί μιά μέ-ρα κι έθλεπε. Λέει: «'Ε! άπομέσα άπ' τή λίμνη, τί κανεις έσύ έδω; Άνθρωπος είσαι ή φάντασμα;» Λέει αυτός: «Άνθρωπος είμαι κι έγώ σάν κι έσένα». Λέει: «'Εσύ πού πιάς; Πού θρέ-θηκες δω; — Έγώ, λέει, πιά να θρώ τό Θεό». Τού λέει αυτός: «Τι να κάμεις; — Νά τού πώ: "τά γραμμένα είναι άγραφα;" — Δέν άρωτάς, λέει, και γιά μένα, ως πότε θα πέφτω και θα θγαίνω έτσι; Δέν κάνει ένα έλεος και γιά μένα; — Άρωτάς» είπε αυτός κι έφυγε.

Πάει πάει πάει, θρήκε μιά σπηλιά. Βρίσκει μιά σπηλιά και καθόταν ένας γέρος μέσα και κοιμότανε. («'Ορα καλή, παπ-πού. — Καλώς τό παιδί μου. Πού πιάς; Του θρήθηκες δω; — Πιά να θρώ τό θιό, να τού πώ: "τά γραμμένα είναι άγραφα;" — Δέν είναι άγραφα, παιδί μου, είπε ο γέρος. Κείνα πού είναι γραμ-μένα, θα γίνουν»). Ήτανε ο Θεός δω, κατάλαθε; («Μά έγώ, λέει, πού να πάω τώρα; — Νά πιάς, λέει, εκεί πού σέ στείλανε, να πεις: Τά γραμμένα δέν είναι άγραφα. "Ο,τι είναι γραμμέ-νο, θα γίνει. — Δέ μέ λές και γιά ένα, πού είναι σέ μιά λι-γη, και πέφτει και σκώνεται, τί θα γένει; Μού 'πε γιά να σ' άρωτήσω. — Άυτόνου, λέει, να περάσεις οί άμαρτίες του. — Δέ να πείσει και να μη θυεί πιά. Τελειώνουν οί άμαρτίες του. — Δέ μέ λές και γιά τό πύργου τά κορίτσα, τί να κάμουν γιά να παντρευτούν; Δέν μπορούνε να παντρευτούνε. — Νά τίς πείς

ν' άνοιξουνε τίς πόρτες άπ' τόν πύργο, και ν' άνοιξουνε τίς άποθήκες και να δίνουν, να κάνουν καλά, να παντρευουνε ορφανά, να κινηθεί ή περιουσία τους και να κινηθεί κι ή μοι-ρα τους, να παντρευτούνε. Άιντε, λέει τώρα. Σύρε στην εύχή του Χριστού και τίς Παναγίας. Και να πιάς άπ' αυτώνε τό δρόμο. Έτσι και περιπατήσεις λιγο διάστημα, θα θρείς μιά ξερή θρύση και να κάμεις τό σταυρό σου τρείς φορές και να χτυπήσεις τή θρύση. Και θα θγάνει νερό, και να πλύνεις τό χέρι σου και θα ιδεις πώς θα γένει. Και σά σ' άρξσει, να πλυ-θείς ούλος, γιά ν' αλλάξεις χρώμα, να μην είσαι μαύρος. Μό-νο ν' άφήσεις ένα μέρος, γιά να σέ ιδεί ή μάνα σου και να σέ γνωρίσει. Γιατί άμα σέ ιδεί άσπρονε, δέ θα πιστεύει πιάς είσαι σύ».

Αυτός πήγε κι ήθρε τή θρύση. Έκοιμε τό σταυρό του τρείς φορές κι άρξισε να τρέχει τό νερό ποτάμι. Έπλυνε τό χέρι του, και γήνηκε τό χέρι του κατάλευκο. Πλύθηκε ολόκλη-ρο τό σώμα του κι άφηκε τό ένα τό ποδάρι άπ' τό γόνα και κάτω μαύρο. φοβήθηκε όμως, όταν είδε τό νερό. Άνατράχισε τό πεταί του.

Σκώθηκε κι έφυγε και πήγε κι ήθρε κείνονε, πού ήτανε μέσα στη λίμνη. («'Ορα καλή, τού 'πε. — Καλώς τονε. Ποιάς εί-σαι σύ; — Είμαι έγώ, πού πήγα κι ήθρα τό Θεό. — Δέ θυμήθη-κες ν' άρωτήσεις και γιά μένα; — Άρώτσα. — Τι σου 'πε; Μού 'πε να πείσεις και να μη σκωθείς). Πέφτει αυτός, πουθενά να σκωθεί. Κάθισε τ' άραπόπουλο μιά μέρα, δυό. Καρτερεί να τόν ιδεί να θγαίνει. Πουθενά να θυεί. Σκώνεται και φεύγει.

Πάει πάει, θρήκε τόν πύργο. Χτυπάει τήν πόρτα. Κατέθη-κε ή δούλα τού λέει: «Τι άγαπάς; — Είμαι έγώ, πού πέρασα τ' άραπόπουλο». Πάει αυτή άπάνω και λέει: «Είναι κάτω ένας άσπρος και λέει πώς είναι τ' άραπόπουλο». Τ' άκούσανε αυ-τές, τρέξανε κάτω κι οί τρείς. Τού λένε: «Καλώς ήρθες. Μά δέν είσαι σύ. — Έγώ είμαι, λέει αυτός, πού μέ θάνατε κι έφαγα και κοιμήθηκα και μέ περιποιθήκατε. Πλύθηκα και γήνη-κα άσπρος». Τόν πήρανε άπάνω, τόν περιποιθήκανε. Τού λέ-νε: «Δέν τόν ήθρες τό Θεό; — Τόν ήθρα, λέει. — Θυμήθηκες ν' άρωτήσεις και γιά μάς; — Άρώτσα, λέει. — Και τί σου 'πε; — Μού 'πε ν' άνοιξετε τίς πόρτες άπ' τόν πύργο, να δώσετε χρήματα, ν' άνοιξετε τίς άποθήκες, να δώσετε στάρια, να κι-νηθεί ή περιουσία σας, να κινηθεί κι ή μοιρα σας, να παν-

τρευτείτε. — Τώρα, λένε, τί καλό νά σέ κάμουμε έσένα; — Έγώ, λέει, δέ θέλω τίποτα».

Άνοιξανε αὐτές τίς πόρτες καί περνούσε ἡ φτώχεια καί δινανε. Τοῦ γεμίσανε κι αὐτουνοῦ τέσσερα τσουθάλια φλου-ριά καί τοῦ δώσανε καί δυό ζῶα, καί τά πήρε αὐτός κι ἔφυγε. Πήγε σπὴν πατρίδα του, όπου ἔταν οἱ γονιοὶ του. Ἀπέναντι στό παλάτι ἦταν ἕνα σπιτάκι καί καθότανε μιά γριά. Πάει αὐτὸς καί τῆς λέει: «Θειά, δέ μέ θέλεις κι ἐμένα, νά καθίσουμε μα-ζί; — Τί νά σέ κάμω, λέει, παιδάκι μου; Ἐγὼ μιά καμαρίτσα ἔχω δέ χωρεῖ ἐμένανε. Τί νά σέ κάμω ἐσένανε;» Βάνει τὸ χέρι μέσ στό τζέπη του, τῆ γεμίζει φλουριά. «Νά, τῆς λέει, θά σέ δώσω κι αὐτά. — Οὐ! ἔλα, παιδί μου, ἔλα. θά σέ κάμω καί κρεδάτι νά κοιμάσαι».

Πήγε αὐτός καί κάθισε μέ τῆ γριά. Κάθισε στή γριά, ἡ θα-σίλισσα τὸν ἔβλεπε ἀποπάνω. Πέρασε μιά ὀδομάδα, ἀρώτῃσε: «Τί ἄνθρωπος εἶναι αὐτός; — Αὐτός, λέει, εἶναι πρίγκιπας, εἶ-ναι μεγάλος ἄνθρωπος. — Καί πήγε, λέει, στῆς γριάς τὸ σπιτί; — Δέν ξέρει, λέει, εἶναι ξένος ἄνθρωπος».

Τὸν προσκάλεσε ὁ βασιλέας νά τὸν κάμει τραπέζι. Σ' αὐτὸ τὸ δίστημα μεγάλωσε τὸ κορίτσι, ὅπως καί τὸ παλικάρι. Σάν τὸν κάμανε τραπέζι καί φάγανε, ἄρχισε αὐτός κι εἶπε αὐτὰ πού πέρασε, σὸν παραμῦθι. Πὼς ἦταν ἕνας βασιλέας μιά φο-ρά καί μιά θασίλισσα καί πήρανε ἕνα ἀραπόπουλο ψυχοπαίδι, κι ὅλα ὅσα πέρασε. Ὅντας τὰ ἔλεγε αὐτὰ, ὁ βασιλιάς κι ἡ θασίλισσα κοιταζότανε. Τὸ κορίτσι δέν κατάλαθε τίποτε. Στὸ τέλος λοιπὸν τῆς εἶπε αὐτός: «Τὸ κορίτσι δέν παραμῦθι εἶναι δικό μου. Ἐγὼ εἶμαι τ' ἀραπόπουλο. Ἐσεῖς μέ διώξατε, νά πιά νά βρῶ τὸ Θεό, γιὰ νά καθῶ. Ἐγὼ ὅμως δέ χάθηκα. Πήγα κι ἦθρα τὸ Θεὸ καί μοῦ ἔπε πὼς τὰ γραμμένα δέν εἶναι ἄγραφα. Νά καί τὸ δεῖγμα». Καί τούς ἔδειξε τὸ ποῦδρι του τὸ μαῦρο. Τότες αὐτοὶ τὸν ἀγκαλιάσανε καί τὸν πήρανε γαμπρό καί ζήσανε ὅλοιο καλά κι ἐμεῖς καλύτερα.

Ἡ κακιά πεθερά

(Οἱ παραρωρίτες)

Ἦτανε μιά φορά κι ἕναν καιρὸ μιά πεθερά μέ τῆ νύφη τῆς. Ὁ γιὸς τῆς ἔπεφτε καί πλάγιαζε πάνω στό σοφά κι ἄφηνε τῆ γυναίκα του νά πлагιάζει μέ τῆ μάνα του μπρός στό τζάκι. Ἡ γριά ἦτονε πολὺ πλεονέκτρια καί μιά καί δέν εἶχε ὕπνο, ζυπνοῦσε τῆ νύφη τῆς ἀπ' τ' ἄγρια μέσάνυχτα καί τὴν ἔστρω-νε στή δουλειά. Πότε νά γνέσσουνε, πότε νά φάνουνε, πότε νά ξάνουνε μαλλιά. Ἡ γιάτσηκ ἡ νύφη δούλευε ὅλην μέρα στό σπιτί καί στό χωράφι, δούλευε κι ὅλην νύχτα μέ τὴν πε-θερά. Κεῖνη, μόλις ἦθελε νά φύγουνε ὁ γιὸς τῆς μέ τῆ γυναίκα του στὰ κτήματα, πλάγιαζε ὅλην μέρα, καί τὸ βράδυ ἦτονε ξεκούραστη καί δέν ἄφηνε καί τῆ νύφη τῆς νά πлагιάσει, μό-νο ὅλοιο καί δούλευε κεῖνη κι ἔδαζε καί τὴν κοπέλα νά δου-λεύει.

Ἦρθε πιά ἡ νύφη γυαλίσανε τ' αὐτιά τῆς, ἀκόμηνε, τὰ λαγκόνια τῆς πῆγαν μέσα, ἦτον νά τῆ θλέπεις καί νά τῆ λυ-πάσαι. Τ' ἀδέρφια τῆς, πού δέν εἶχαν ἄλλη ἀδερφή, καί τὴν ἀγαπούσανε καλύτερα κι ἀπ' τὰ μάτια τους, βλέπαν τὴν κα-τάντια τῆς, πού γίνη κόκαλο καί πέτσα καί καιόταν ἡ καρδιά τους. Τὴν ἀρωπούσανε, κεῖνη δέ μιλοῦσε, φοβότανε νά τοὺς πει γιὰ τὴν πεθερά τῆς. Σάν νά μὴν τῆς ἔφτανε τοῦτο τὸ θά-σανο, ἡ γριά ἀρχίνουσε σέ λίγο, νά τῆ θασανίζει καί στό φαί. Ὅσο λείπανε τ' ἀντρώγιο στὰ κτήματα, κεῖνη μαγέρευε, ἔ-τρωνε κρυφά κι ἄφηνε μόνο λίγο φαί γιὰ τὸ γιὸ τῆς: «Φάε σὺ, πού ὄσαι ἀφεντικό, τοῦ ἔλεγε, κι ἐμεῖς οἱ γυναίκες τρώμε δυὸ κουκιά καί περνοῦμε».

Ἐγότερα, ἐπλάθε τίς πίτες, πού ζυμώνανε, ἀλλοῦ φτενές

σως, νά τό ριζέτε στό γιालό νά τό πνίξετε. Καί μή σάς νοιάζει γνίπ. Έγώ είμαι δώ». Καλά, είπαν οί ψαράδες. Λέει ύστερα στό Γιαννάκη ό σπανός: «΄Αντε νά πάς νά πάρεις καμπόσα ψάρια». Πάει ό Γιαννάκης στους ψαράδες νά πάρει ψάρια, τόν πήραν οί ψαράδες μέσ στή θάρκα, τάχα γιά νά τόν δώσουν ψάρια καί τόν δίνουν μιά, τόν ριζανε στό γιालό. Πνίγηκε ό Γιαννάκης. Τό μαθαίνει ό βασιλέας πώς πνίγηκε ό Γιαννάκης, έκασε, τόν λυπήθηκε πολύ, γιατί τόν αγαπούσε. Στέλνει άνθρώποι καί τόν θγάνανε. Τόν θάνανε σέ μίαν κάσα καί πήγανε στήν έκκλησιά νά τόν διαβάσουνε. Τό μαθαίνει κι ή Ξανθομαλλούσα καί παίρνει τ' άθανάτο νερό καί πάει στήν έκκλησιά, όπου 'χανε ζαπλωμένον τό Γιαννάκη. Τόν άλείβει άθανάτο νερό, ανασταίνεται ό Γιαννάκης. Σηκώθηκε άπάνω. Χαρά ό βασιλιάς! Τόν άγκάλιασε, τόν φιλούσε, γιατί τόν άγαπούσε πολύ.

Τό μαθαίνει ό σπανός πώς αναστήθηκε ό Γιαννάκης, άρτίσανε καί τόν κόβανε τά φτερά, γιατί τώρα πλιά, πού π έ θ α ν ε κ ι έ ζ η σ ε ό Γιαννάκης, ήτανε φόθος νά μαρτυρήσει τό μυστικό. Τόν πήγανε στό παλάτι τό Γιαννάκη ό βασιλιάς κι όλος ό κόσμος πού ήτανε στήν έκκλησιά. Ίάν καθίσανε ούλοι, λέει ό Γιαννάκης: «Τώρα νά καθίσετε νά σάς πώ κι έγώ ένα παραμύθι. Μοναχά όσο νά τελειώσει τό παραμύθι, δέ θά έχει κανένας τήν άδεια νά θγει όζω». Καθίσανε ούλοι ν' άκούσουνε τό παραμύθι. ΄Ητανε κι ό σπανός μέσα. ΄Αρχισε ό Γιαννάκης νά τά λέει ούλα άπ' τήν άρχή. «΄Ητανε μιά φορά, είπε, ένα παιδί καί τό θάφτισε ό βασιλιάς καί σά γίνηκε δώδεκα χρονού, κίνησε νά πάει στό νουλό του καί στό δρόμο ήβρε ένα σπανό, καί κατέθηκε σ' ένα θαθύ πηγάδι ό Γιαννάκης νά θγάνει νερό νά πιούνε, κι ό σπανός τόν άνάγκασε νά όρκιστεί πώς σ ά ν π ε θ ά ν ε ι κ α ι θ ά ζ ή σ ε ι τότες θά τό μαρτυρήσει. ΄Εί λέει ό Γιαννάκης. Έγώ είμαι ό σωστός Γιαννάκης, κι αυτός, πού παρουσιάστηκε στό βασιλιά γιά Γιαννάκης, είναι ό σπανός. Τώρα πού πέθανε κι αναστήθηκε, τώρα τό μαρτυρώ».

Τόν πίθανε τότες τό σπανό, καί τόν πετάζανε στό θράχο καί γίνηκε κομμάτια. Κι ό Γιαννάκης πήρε τή βασιλοπούλα, πού έφερε, γυναικα καί ζήσανε μαζί μέ τό νουλό του τό βασιλιά καί μέ τή γυναικα του καλά κι έμεις καλύτερα.

Ούτε έγώ ήμουν κειδά ούτε σύ νά τό πιστέψεις.

σως, νά τό ριζέτε στό γιालό νά τό πνίξετε. Καί μή σάς νοιάζει γνίπ. Έγώ είμαι δώ». Καλά, είπαν οί ψαράδες. Λέει ύστερα στό Γιαννάκη ό σπανός: «΄Αντε νά πάς νά πάρεις καμπόσα ψάρια». Πάει ό Γιαννάκης στους ψαράδες νά πάρει ψάρια, τόν πήραν οί ψαράδες μέσ στή θάρκα, τάχα γιά νά τόν δώσουν ψάρια καί τόν δίνουν μιά, τόν ριζανε στό γιालό. Πνίγηκε ό Γιαννάκης. Τό μαθαίνει ό βασιλέας πώς πνίγηκε ό Γιαννάκης, έκασε, τόν λυπήθηκε πολύ, γιατί τόν αγαπούσε. Στέλνει άνθρώποι καί τόν θγάνανε. Τόν θάνανε σέ μίαν κάσα καί πήγανε στήν έκκλησιά νά τόν διαβάσουνε. Τό μαθαίνει κι ή Ξανθομαλλούσα καί παίρνει τ' άθανάτο νερό καί πάει στήν έκκλησιά, όπου 'χανε ζαπλωμένον τό Γιαννάκη. Τόν άλείβει άθανάτο νερό, ανασταίνεται ό Γιαννάκης. Σηκώθηκε άπάνω. Χαρά ό βασιλιάς! Τόν άγκάλιασε, τόν φιλούσε, γιατί τόν άγαπούσε πολύ.

Τό μαθαίνει ό σπανός πώς αναστήθηκε ό Γιαννάκης, άρτίσανε καί τόν κόβανε τά φτερά, γιατί τώρα πλιά, πού π έ θ α ν ε κ ι έ ζ η σ ε ό Γιαννάκης, ήτανε φόθος νά μαρτυρήσει τό μυστικό. Τόν πήγανε στό παλάτι τό Γιαννάκη ό βασιλιάς κι όλος ό κόσμος πού ήτανε στήν έκκλησιά. Ίάν καθίσανε ούλοι, λέει ό Γιαννάκης: «Τώρα νά καθίσετε νά σάς πώ κι έγώ ένα παραμύθι. Μοναχά όσο νά τελειώσει τό παραμύθι, δέ θά έχει κανένας τήν άδεια νά θγει όζω». Καθίσανε ούλοι ν' άκούσουνε τό παραμύθι. ΄Ητανε κι ό σπανός μέσα. ΄Αρχισε ό Γιαννάκης νά τά λέει ούλα άπ' τήν άρχή. «΄Ητανε μιά φορά, είπε, ένα παιδί καί τό θάφτισε ό βασιλιάς καί σά γίνηκε δώδεκα χρονού, κίνησε νά πάει στό νουλό του καί στό δρόμο ήβρε ένα σπανό, καί κατέθηκε σ' ένα θαθύ πηγάδι ό Γιαννάκης νά θγάνει νερό νά πιούνε, κι ό σπανός τόν άνάγκασε νά όρκιστεί πώς σ ά ν π ε θ ά ν ε ι κ α ι θ ά ζ ή σ ε ι τότες θά τό μαρτυρήσει. ΄Εί λέει ό Γιαννάκης. Έγώ είμαι ό σωστός Γιαννάκης, κι αυτός, πού παρουσιάστηκε στό βασιλιά γιά Γιαννάκης, είναι ό σπανός. Τώρα πού πέθανε κι αναστήθηκε, τώρα τό μαρτυρώ».

Τόν πίθανε τότες τό σπανό, καί τόν πετάζανε στό θράχο καί γίνηκε κομμάτια. Κι ό Γιαννάκης πήρε τή βασιλοπούλα, πού έφερε, γυναικα καί ζήσανε μαζί μέ τό νουλό του τό βασιλιά καί μέ τή γυναικα του καλά κι έμεις καλύτερα.

Ούτε έγώ ήμουν κειδά ούτε σύ νά τό πιστέψεις.

΄Αστερνός καί Πούλιω

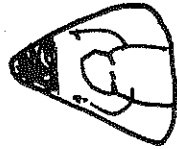
΄Αρχή του παραμυθιού, καλή σπέρα τής άφεντιάς σας! Μνιά φορά κι έναν καιρό ήταν μνιά γυναικα κι είχε δύο παιδιά, τό 'να σερνικό, καί τό 'λεγαν ΄Αστερνό, καί τ' άλλο θηλυκό, καί τό 'λεγαν Πούλιω. Μνιά μέρα πήγεν ό άνδρας της στό κυνήγι καί τής ήφερ' ένα περιστέρι καί τής τό 'δωσε νά τό μαγειρέψει γιά νά φάν. Έκείνη πήρε τό περιστέρι, τό κρέμασε στό περόνι κι έδύηκεν όζω νά κουδεντιάσει μέ τς γειτόνισσες. Τότες παγαίν' ή γάτα, γλέπει τό περιστέρι κρεμαμένο στό περόνι, ρίχτηκε καί τό 'φτακε καί τό 'φαγε. Ίάν ήβρε τό γίωμα, σκώθηκαν άπ' τήν κουδέντα, καί παγαίν' ή γυναικα νά θρει τό περιστέρι, καί δέν τό θρίσκει. Κι ένιωσε, πώς τό 'φτακεν ή γάτα, καί φοβήθηκε, μήν τή μαλώσει ό άντρας της. ΄Εκοψε τό θυζί της καί τό μαγέρεψε. ΄Ηρθ' ά άντρας της άπόζω καί τής λέει: «΄Ε, γυναικα! μαγέρεψες τίποτας νά φάμε; — Μαγέρεψα, του λέει». Καί στρώνει τό σουφρά καί φέρνει καί τό φαγι νά φάγει. «Κάτσε γυναικα νά φάμε, γιατί λέει ό άντρας. — Έφανα γώ, του είπε, τώρα 'πό ληγη ώρα, γιατί άργησε νά 'ρθείς». Ίάν έχασεν όλιγο φαγι ό άντρας, «Τί νόστιμο κριάς είναι, λέει' δέν είχα φάει ποτές μου τέτοιο!» ΄Υστερα του είπεν ή γυναικα' τούτο καί τούτο έπαθα! «Είχα τό περιστέρι κρεμασμένο στό περόνι καί πήγα νά φέρω ζύλα καί γύρσα καί δέν τό 'θρα' τό 'χε πάρ' ή γάτα' τί νά κάμω κι έγώ; Έκοψα τό θυζί μου καί τό μαγέρεψα, κι άν δέν τό πιστεύεις, νά το!» καί του τό δεικνει. «Τί νόστιμο κριάς είναι τ' άνθρώπινο, γυναικα! είπε' ζέρεεις τί νά κάνουμε; νά σφάξουμε τά παιδιά μας, νά τά φάμε' αύριο τό πουρνό νά πάμε στήν

έκκλησιά, και σὺ νά φύγεις γλιγορότερα και νά 'ρθεῖς νά τὰ σφάζεις και νά τὰ μαγειρέψεις, νά 'ρθῶ κι ἐγώ, νά φάω». Ἐκεῖ κοντά ἦταν ἕνα κουταβάκι και τ' ἄκουε ὄ,τ' ἤλεγαν. Κι ἐκεῖ πού κοιμοῦνταν τὰ παιδιά, πῆγε τὸ σκυλί κι ἀλυκτοῦσε ὄπι! ὄπι! κι ἀκούονταν μινιά φωνή κι ἔλεγε: «Σκωθεῖτε! θά 'ρθει ἡ μάνα σας νά σὰς σφάζει. — Τούτ, τούτ! ἔλεγαν αὐτὰ». Τὸ σκυλί πάλι τὰ χαβά τ', ἦκανε τὸ ἴδιο. Τότες σὰν ἄκουσαν καλά, σκώθηκαν γλιγορα κι ἤθελαν νά φύγουν. «Τί νά πά- ρουμε κοντά μας, μωρ' Πούλιω; λέει τὸ παιδί. — Δέ ζέρω, Ἄστερνέ μου, τοῦ εἶπεν ἡ κοπέλα. Πάρ' ἕνα μαχαίρι, ἕνα κτέ- νι κι ἐν' ἀπλόχερο ἄλας». Τὰ πῆρ' αὐτὰ, και κίνησαν και πῆ- γαν ὡς ἕνα μέρος. πῆραν και τὸ σκυλί κοντά κι ἐκεῖ πού περ- βατάναν, νά κι εἶδαν μακριά τῆ μάνα τους, πού τὰ κυνήγαε' γυρνάει ὁ Ἄστερνός και λέει: «Μωρ' γιά, ἡ μάνα μας μὰς κυ- νηγάει, θά μὰς φτάσει! — Περβάτα, μάτια μου, τοῦ λέει ἡ τσοῦπρα, και δέ μὰς φτάνει! — Μὰς ἔφτακε, μωρ' Πούλιω, λέει τὸ παιδί, γιά! — Ρίξε τὸ μαχαίρι ἔπισω σου! τοῦ λέει ἐκεῖνη». Και τὸ 'ρίξε, και γίντεκε ἕνας κόμπος, πού δέν εἶχε ἄκρα. Ἐκεῖνη ὄπι τῆ γλιγορόδα της πάλι τὰ 'φτακε. «Μὰς ἔφτακε, λέει πάλι τὸ παιδί. — Περβάτα, και δέ μὰς φτάνουν! — Μὰς ἔ- φτακαν, λέει. — Ρίξ' τὸ κτένι γλιγορα». Ἐρίξε τὸ κτένι, και γίντεκε ἕνα πικτό ροιμάνι. Ἐκεῖνη ἄπερασε κι ἄπεκεῖ. Και τὴν τρίτη θολά ἔριξαν τ' ἄλας, και γίντεκε θάλασσα, και δέν μπόρεσαν νά περάσουν. Στάθηκε τότες ἡ τσοῦπρα και κοιτά- ζε πέρα, και τῆς λέει ἡ μάνα της: «Ἰύρισε πίσω, μάτια μου, και δέ σὰς κάνω τίποτα». Αὐτὰ δέ θέλησαν. Ἐκεῖνη τὰ φο- βέριζε και χτυποῦσε τὰ στήθια της ὄπο τὸ γενάτι της. Ἐκεῖνα πάλι δέ θέλησαν νά τὴν ἀκούσουν, και κίνησαν νά φύγουν. Και σὰν πῆγαν ὡς ἕνα μέρος μακριά, λέει ὁ Ἄστερνός: «Ἐδί- ψασα, Πούλιω! — Περβάτα, τοῦ εἶπεν αὐτή, κι ἐκεῖ πέρα εἶν' ἡ δρύση τοῦ βασιλιά και πίνεις». Πάλι σὰν πῆγαν κάμποσον τόπο, λέει τὸ παιδί: «Διψῶ, θά σκάσω!» Κι ἐκεῖ ὄρθηκαν μινιάν ὄμπλη (=πατημασιά) ἀπό λύκο μέ νερό, και τῆς λέει: «Θά πιῶ ἀποδῶ. — Μὴν πίνεις, τοῦ λέει κεινη, γιατί γίνεσαι λύκος και μέ τρώς. — Δέν πίνω, ἄν εἶν' ἔτσι!» και κίνησαν πάλι. Πάν πάν, βρίσκουν μινιάν ὄμπλη ὄπι! ἄρνι μέ νερό, και τῆς λέει τὸ παι- δί: «Θά πιῶ ἀποδῶ, δέ θαστάω' ἔσκασα! — Μὴν πίνεις, τοῦ λέει ἡ Πούλιω, γιατί θά γίνεις ἄρνι, και θά σέ σφάζουν. — Θά πιῶ, εἶπε, κι ἄς μέ σφάζουν». Κι ἦπτε και γίντεκε ἄρνι και πάεινε ἀπό πίσω και θέλιαζε: «Ἄμπέ Πούλιω, μπέ Πούλιω! — Ἐλα κον-

τὰ μου, εἶπεν ἡ Πούλιω». Και πῆγαν κάμποσο και ὄρθηκαν τῆ δρύση τοῦ βασιλιά κι ἦπιαν νερό. Τότες λέει ἡ Πούλιω τ' ἄρ- νιοῦ: «Κάτσε, μάτια μου, ἔδω μέ τὸ σκυλί». Κι αὐτὴ πῆγε και περικάλεσε τὸ θεὸ ἀποκάτω ὄ' ἕνα κυπαρίσι ψηλά, ψηλό: «Θέ μου, δώσ' μου δύναμη ν' ἀνέβω σπὴν κορφά αὐτοῦ τοῦ κυ- παρισιοῦ». Και δύναμη θειοτική τὴν ἀνέβασε' ἀπάνου στοῦ κυ- παρισιοῦ, κι ἐκεῖ ψηλά, πού 'κατοεν αὐτὴ, γίντεκε ἕνας θρό- νος ὀλόχρυσος, και τ' ἄρνι κάθισε μέ τὸ σκυλί ἀποκάτω στοῦ κυπαρισιοῦ κι ἔδοσκε. Σ' ὀλιγη ὥρα ἦρθαν οἱ δούλοι τοῦ βασι- λιᾶ νά ποτίσουν τ' ἄλογα, και σὰν ζύγωσαν στοῦ κυπαρισιοῦ, ἄλογα σκιάχτηκαν κι ἔκοψαν τὰ καπίστρια κι ἔφυγαν ἀπό τῆς ἄκτιδες τῆς Πούλιως, πού 'τανε πολὺ ὄμορφη κι ἔλαμπε ἀπάν' ἄπι τὸ κυπαρίσι. «Κατέθα κάτω, τῆς λέν' οἱ δούλοι, γιατί φο- βούνται τ' ἄλογα νά πιοῦν νερό. — Δέν κατεβαίνω, τοῦς λέει, ἄς πιοῦν τ' ἄλογα νερό, ἐγὼ δέ σὰς κάνω τίποτες. — Κατέθα, τῆς λέν' πάλι. — Δέν κατεβαίνω». Παγαίνουν τότες στοῦ βασι- λόπουλο και τοῦ λέν' τὸ και τὸ: «Κοντὰ σπὴ δρύση, ψηλά ὄ' ἕνα κυπαρίσι, κάθεται μινιά κοπέλα, και λάμπ' ἡ ὄμορφή της, κι ἀπό τῆς ἄκτιδες της σκιάζονται τ' ἄλογα και δέ θέλουν νά πιοῦν, και τῆς εἶπαμε νά κατεθεῖ, και δέ θέλει». Σὰν ἔκουσε αὐτὰ τὸ βασιλόπουλο, σκῶνεται και παγαίνει και τῆς λέει κι αὐτὸ νά κατεθεῖ, και δέ θέλησε. Και τῆς λέει και δεῦτερη φο- ρά και τρίτη: «Κατέθα, θά κόψουμε τὸ κυπαρίσι, ἄν δέν κα-

γάδι και πήγε κι ήρθε τ' άρνι, πού του 'χαν κοιμένο τό λαιμό. Σκουζει, φωνάζει νά τ' άφήσουν. Τό 'χαν κáφει. «Τ' άρνι μου, λέει αυτή, σκουζει, φωνάζει τ' άρνι μου!» Παρηγοριά δέν έχει. Παγαίνει ό βασιλιάς: «Τι θέλεις, τής λέει, φλουρένια μου; πές μου, τι θέλεις νά σου δώσω γ'ώ. — Τίποτες, λέει αυτή, τ' άρνι μου! — Τώρα ό,τι γένηκε, γένηκε, τής λέει, μόν τού- πα!» Καί σάν τό μαγέρεψαν, έδωσαν νά φάν. «"Ελα νά φάμε, τής λέν. — "Εφαγα, λέει αυτή, δέν τρώνω τώρα άλλο. — "Ελα, καλή, έλα, τής λέν. — φάτε, σάς λέγω, έφαγα έγώ». Κι όντας σκόλασαν εκείνοι άπ' τό φαγι, πήν' αυτή και κάμζωζεν ούλα τά κόκαλα και τά 'θαλε σέ μνιά στάμνα και τά 'θαψε μέσα στό μπακτσέ. Κι εκεί πού τά 'θαψε, φούτρωσε μνιά μπλιά ψηλή ψηλή, κι έκαμεν ένα μπλο χρυσό. Καί πολλοί πήγαν νά τό φτάσουν, και δέ μπόρεσαν, γιατί όσο ζύγωναν σ' αυτην, τόσο ψήλωνεν ή μπλιά. Μόν' ή Πούλιω όντας σίμωνεν, χαμήλωνε πάλι. Κι ειπε του βασιλιά ή Πούλιω: «"Ολοι πήγανε και δέν έφτασαν τό μπλο, ως πάω κι έγώ, θαρρώ πως θά τό φτάσω. — Πήγαν, τής λέει, τόσ' άξιοι παραπολύ νά τό φτάσουν, και δέ μπόρεσαν, και θά τό φτάκεις εσύ; — "Ας πάγω κι έγώ, του ειπε, κάμε μου τό χατίρι! — Σύρε και σύ, τής ειπε». Καί μόλις ζύγωσε, χαμήλωσε ή μπλιά, κι έφτασε τό μπλο ή Πούλιω. Καί τής λέει τό μπλο: «"Από γ'άλι άγάλια τράβα, νά μή μέ κόψει». Καί τό πήρε και τό 'θαλε στή τσέπη της και φώναξε: «"Εχε γειά, γλυκύτετέ μου πεθερέ, κι αυτή ή σκόλα πεθερά μου τόν ύπνο ποτέ νά μή χορτάσει». Κι έφυγε και δέ μεταγύρισε. Κι ό Θεός τά λυπήθηκε, κι έτσι γίνηκαν ή Πούλιω πούλια κι ό 'Αστερνός αυγερινός.

θεθείς. — Κόψε το, λέει κείνη, δέν κατεβαίνω». Καί έτσι πήραν ανθρώπους νά κόψουν τό κυπαρίσι. Κι εκεί πού τό 'κοψαν, πάγαινε τ' άρνι κι έγλειψε τό κυπαρίσι, και γίνονταν διπλό άπ' ό,τ' ήταν. "Εδειραν έδειραν νά τό κόψουν, δέ μπόρεσαν. «Φύγετ' ούλοι, λέει τότες τό βασιλόπουλο άπ' τό θυμό του, κι έτσι έφυγαν ούλοι. Πάει τότες άπ' τόν καημό του σέ μνιά γριά και τής λέει: «"Αν μου κατεβάσεις εκείνην τήν τσουπρα άπ' τά κυπαρίσι, θά σου γισμίσω τό φέσι φλουρί. — "Εγώ νά σου τήν κατεβάσω, λέει ή γριά». Καί παίρνει ένα σκαφίδι κι ένα κόσκινο κι άλεύρι και παγαίνει άποκάτω σ' τό κυπαρίσι και βάν' ανάποδα τό σκαφίδι και τό κόσκινο, κι έτσι κοσκίναγε. Γλέπ' ή τσουπρα τότες άπ' τό κυπαρίσι και φωνάζει: «"Αλλιώς, θάσω, τό σκαφίδι, άλλιώς και τήν κοσκινάδα». "Η θάσω πάλι καμώνονταν, πώς δέν άκουγε, κι έλεγε: «"Αχ, μάτια μου, ποιά 'σαι; δέν 'κούγω! — "Αλλιώς τήν πυκνάδα, άλλιώς και τό σκαφίδι, τής λέει και δεύτερου και τρίτου. "Η θάσω τής μεταλέει: «"Δέν άκούγω, μάτια μου! ποιά 'σαι, δέ γλέπω' έλα νά μου δείξεις, έτσι νά 'χεις τήν ευχή του Θεού». Κι έτσι ή κόρη άπό λίγο λίγο κατέθηκε, κι όντας πήγε νά τής δείξει, ίσια θήκε τό βασιλόπουλο, πού ήταν εκεί κρυμμένο, και τήν άρπαξε και τήν πάει και τ' άρνι και τό σκολι ακολουθούσαν άπό πίσω. Καί σάν πήγαν στό βασιλικό παλάτι, έκαμε χαρά και τήν πήρε γυναικα. "Ο βασιλιάς άγάπησε τή νύφη του πάρα πολύ, κι ή βασιλισσα τή φτόνησε. Μνιά μέρα, πού θηήκε τό βασιλόπουλο δέξω, φώνας' ή βασιλισσα τς δούλες, και τς λέει νά πάρουν τή νύφη της νά 'σεργισαν' στό μπακτσέ, και νά τή ρίξουν στό πηγάδι. Κι οι δούλες έκαμαν καθώς έπρόσταζεν ή βασιλισσα, και δέν τήν είδε, ρωτάει τή μάνα του: «"Μάνα, πού είν' ή νύφη; "Οξω, του ειπ' αυτή, πήγε νά σεργιανίσει. Καί καλά πού δέν είν' αυτή έδώ τώρα, ειπε, νά σφάξουμε τ' άρνι! — "Αλήθεια, είπαν κι οι άλλοι». "Ακουε τ' άρνι αυτά, τρέχει στό πηγάδι και λέει τής Πούλιως: «"Μωρ' Πούλιω, θά μέ σφάξουν. — Τούπα, μάτια μου! και δέ σέ σφάξουν! — Τι νά σέ τροχοούν τά μαχαίρια' μ' έπισασαν! θά μέ σφάξουν! — Τι νά σέ ικάω, μάτια μου; του λέει, μέ γλέπεις και μένα πού είμαι». Τότες οι δούλες έπισασαν τ' άρνι και πήγαν νά τό σφάξουν, κι εκεί πού του άκούμπησαν τό μαχαίρι, επερικάλεσαν ή Πούλιω τό Θεό κι ειπε: «"Θέ μου! τόν άδερφό μου, τό σκοτώνουν, και γ'ώ κάθουμαι στό πηγάδι». Κοπανιά, πετάχτηκε άπ' τό πι-